15. Височан О.С. Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку в організаціях некомерційного сектору економіки / О.С. Височан // Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 27–28 квітня 2017 р.). – Львів, 2017. – С. 38–39.
16. Важенин Л.В. Понятие и сущность некоммерческих организаций / Л.В. Важенин // Гражданское право и процесс: современное состояние и пути развития : сборник материалов научно-практической конференции (Санкт-Петербург, 2015 г.). – Санкт-Петербург, 2015. – С. 28–35.
17. Гура Н.О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікація / Н.О. Гура // Економіка України. – 2012. – № 8. – С. 23–31.
18. Котенко Н.В. Неурядові організації: поняття, види та джерела фінансування в умовах сталого розвитку / Н.В. Котенко, С.Г. Карпенко // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2014. – № 3. – С. 71–81.
19. Батурина М.В. Негосударственные организации: учет и контроль / М.В. Батурина – М. : Эксмо, 2008. – 160 с.
20. Ягудина Г.Г. Проблемы унификации организационно-правовых форм некоммерческих организаций / Г.Г. Ягудина // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2012. – № 6(294). – С. 35–43.
21. Вербицкая Ю.О. Классификация некоммерческих организаций (к вопросу о совершенствовании гражданского законодательства) / Ю.О. Вербицкая // Российское право: образование, практика, наука. – 2009. – № 9(62). – С. 47–56.
22. Дементьева Н.М. Необходимость и роль классификации некоммерческих организаций / Н.М. Дементьева // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2014. – № 5(341). – С. 14–20.

УДК 657.37:631.11

Кебко В.В., аспірант
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

ЯКІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ПОЗИЦІЇ ЇЇ КОРИСТУВАЧІВ

Кебко В.В. Якість фінансової звітності сільськогосподарських підприємств з позиції її користувачів. У статті ідентифіковано пріоритетні групи користувачів фінансової звітності. На основі аналізу результатів проведеного опитування їх представників з'ясовано міру задоволення інформаційних запитів. Розкрито, яку цінність представляє звітна інформація сільськогосподарських підприємств для основних стейкхолдерів. Означено основні напрями вдосконалення формату надання звітних даних.

Ключові слова: інформаційні запити, користувачі фінансової інформації, оперативність, стейкхолдери, фінансова звітність.

Кебко В.В. Качество финансовой отчетности сельскохозяйственных предприятий с позиции ее пользователей. В статье идентифицированы приоритетные группы пользователей финансовой отчетности. На основе анализа результатов проведенного опроса их представителей выяснена степень удовлетворения информационных запросов. Раскрыта ценность отчетной информации сельскохозяйственных предприятий для основных стейкхолдеров. Отмечены основные направления совершенствования формата представления отчетных данных.

Ключевые слова: информационные запросы, пользователи финансовой информации, оперативность, стейкхолдеры, финансовая отчетность.

Kebko V.V. Quality of the financial reports of agriculture enterprises from the point of view of users of financial information. In the article have been identified priority groups of the users of financial information. On the basis of an analysis of the results of the survey of their representatives the level of satisfying of the information requests have been determined. The value of the information in financial reports of the agriculture enterprises for main stakeholders have been disclosed. The main courses for improving the format of presentation of the reporting data have been marked.

Keywords: information requests, users of the financial information, promptness, stakeholders, financial reports.

Постановка проблеми. Головним стимулом розвитку будь-чого, на що спрямована діяльність людини, є прагнення забезпечити реалізацію незадоволених потреб. Розвиток фінансової звітності, очевидно, рухається траєкторією, описаною у висловленій вище тезі. Оскільки мета складання фінансової звітності зводиться до надання користувачам інформації визначеного характеру для прийняття рішень [1], поштовхом для трансформації її компонентної наповненості слугуватиме наявність у

користувачів інформаційних запитів, які не вдалося задовольнити, використовуючи наявний звітний формат. І навпаки, доки спосіб представлення звітних даних влаштовуватиме їхніх споживачів, дотри форми і набір показників фінансової звітності залишатимуться сталими.

У період функціонування планової економіки та орієнтації на державні інтереси фінансова звітність задовольняла обмежену кількість користувацьких запитів. Її інформаційний потенціал використовувався лише частково, оскільки низку звітних елементів було трансформовано під централізоване управління, а сама звітність була майже недоступною зовнішньому користувачеві. Це спричинило низьку затребуваність узагальнених у фінансових звітах даних.

Зміна типу економічної системи зумовила розширення кола користувачів фінансової звітності. Поява нових зацікавлених стейкхолдерів[1], а отже, і нових інформаційних запитів викликала необхідність підвищення якості звітних форм, насичення їхніх елементів ринковим змістом, наближення інтерпретації представлених даних до міжнародних вимог та наданні фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств доступності, об'єктивності і прозорості. Це ж стало причиною намагань зробити структуру фінансової звітності прийнятною для всіх починаючи з держави і закінчуючи власником.

Проте кількість користувачів фінансової звітності (їхніх груп) постійно знаходиться в динамічному стані і зазвичай суттєво варіює залежно від конкретних економічних умов та рівня публічності сільськогосподарського підприємства. Прагнення задовольнити різновекторні запити за рахунок використання стандартизованої, чітко визначеної звітної форми залишається нереалізованим, оскільки вона не спроможна вмістити всі відповіді на ймовірні запитання (інформаційні інтереси/запити) користувачів.

Таким чином, сучасні впорядковані дані бухгалтерського обліку, які публічно надаються користувачам у вигляді спеціально підготовленого фінансового звіту, є відібраним набором цифр, орієнтованим на певну цільову аудиторію, в інтересах якої складається і подається фінансова звітність. Ураховуючи сказане, необхідним видається проведення дослідження складу основних груп зацікавлених користувачів інформації, яка міститься у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств, їхніх інтересів та визначення ступеня задоволення користувацьких запитів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню складу користувачів фінансової звітності, їх класифікації та спрямованості їхніх інформаційних запитів присвячено праці низки вчених, а саме: Т.А. Гоголь [3], І.О. Дземішкевич [4], Я.П. Іщенко [5], М.В. Корягіна [6], П.О. Куцика [6], О.М. Смирнової [7], М.В. Стадник [7], І.М. Стефанішеної [5], М.С. Рибянцевої [8] та ін. Концентруючись на вищеперерахованих аспектах, наукова спільнота лишає поза увагою виокремлення пріоритетних користувачів фінансової звітності, зокрема агропідприємств, та з'ясування здатності чинного формату представлення звітних даних задовольняти їхні інформаційні потреби. Це зумовлює необхідність проведення відповідного дослідження та означення на його основі ймовірних напрямів удосконалення сучасної фінансової звітності.

Постановка завдання. Метою статті є встановлення здатності фінансової звітності сільськогосподарських підприємств задовольнити інформаційні запити пріоритетних груп користувачів. Для досягнення поставленої необхідно: ідентифікувати пріоритетні групи користувачів фінансової звітності, провести опитування їх представників та на його основі з'ясувати міру задоволення інформаційних запитів і яку цінність представляє для них звітна інформація сільськогосподарських підприємств.

Виклад основних результатів. Міжнародна практика звітування базується на Концептуальній основі фінансової звітності, яка є підґрунтям для розроблення всіх міжнародних стандартів фінансової звітності. Названа Концептуальна основа була запроваджена у вересні 2010 р. на зміну Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів, яка діяла з 1989 р. Чинна Концептуальна основа фінансової звітності не містить переліку користувачів фінансової звітності, лише в її меті визначено, що вона «містить виклад концепцій, на яких ґрунтується складання і подання фінансових звітів зовнішнім користувачам» [9]. Разом із тим версія Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів, яка діяла до 2010 р., виокремлювала кілька груп користувачів фінансової звітності, а саме: інвесторів, співробітників підприємства, кредиторів, постачальників, покупців, державні органи та інші члени суспільства [10].

При цьому основними користувачами фінансової звітності господарюючого суб'єкта було визнано наявних і потенційних інвесторів та кредиторів, які використовують звітні дані для прийняття рішень про купівлю, продаж або збереження пайових чи боргових інструментів підприємства, а також про надання або повернення позикових коштів. Таким чином, укладачі Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів і Концептуальної основи фінансової звітності переконані, що фінансова звітність, складена відповідно до інформаційних потреб зовнішніх користувачів (зокрема, інвесторів і кредиторів), буде відповідати більшій частині потреб інших користувачів.

[1] Стейкхолдер – особа (фізична чи юридична), яка прямо або опосередковано зацікавлена у фінансових або інших результатах діяльності компанії [2]. Як правило, під терміном «стейкхолдер» розуміють широке коло осіб: акціонерів компанії, її кредиторів, позичальників, клієнтів, членів органів управління, співробітників, представників влади, громадськості тощо.

У Положенні про концепцію бухгалтерського обліку № 1 (SFAC № 1) США «Цілі фінансової звітності комерційних підприємств» до основних користувачів фінансової звітності віднесено наявних (реальних) і потенційних інвесторів, кредиторів та інших користувачів [11].

Що стосується вітчизняної практики звітування, то чіткої ідентифікації користувачів фінансової звітності чи певних груп не спостерігається. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визнано такими будь-яких фізичних чи юридичних осіб, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень [1].

Коло користувачів звітної інформації сільськогосподарських підприємств є більш чітким та описується у пункті 1.9 Концепції розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України, схваленій Протоколом № 1 від 3 лютого 2009 р. Колегії Міністерства аграрної політики України. Згідно з вищезгаданим пунктом, до стейкхолдерів, окрім органів загальнодержавного та галузевого управління, віднесено «користувачів, які не мають державного статусу та статусу органів місцевого самоврядування, зокрема власників підприємств недержавної форми власності, найнятих ними управлінців, інвесторів, кредиторів та інших юридичних та фізичних осіб, що використовують дані бухгалтерського обліку та звітності для прийняття управлінських, фінансових, інвестиційних та інших рішень» [12].

Таким чином, в Україні не виділяється основна група користувачів фінансової звітності, зокрема сільськогосподарських підприємств, а отже, представлені у звітних формах дані мають максимально широко охоплювати спектр інформаційних інтересів. Разом із тим слід зазначити, що звітний сегмент вітчизняної облікової системи точно враховує потреби у зведених даних принаймні одного користувача – держави, оскільки саме вона (в особі Міністерства фінансів України) встановлює форму, структуру та компонентну наповненість фінансової звітності всіх господарюючих суб'єктів. Окрім того, все більше починають ураховуватися інформаційні запити іноземних інвесторів, про що свідчить практика звітування відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

З описаного вище випливає, що всіх користувачів фінансової звітності можна поділити на дві групи: внутрішні і зовнішні. До перших зараховують адміністрацію підприємства, керівників структурних підрозділів, менеджерів, інших працівників. Зовнішні користувачі функціонують поза підприємством і не мають безпосереднього доступу до всієї необхідної інформації, яка носить управлінський характер. Ними можуть бути реальні і потенційні інвестори, позикодавці, постачальники і підрядники, покупці й замовники, органи влади тощо. Оцінювати й ураховувати інформаційні потреби кожного є трудозатратним та недоречним, оскільки стандартизований формат представлення звітних даних ніколи не зможе вмістити показники, необхідні всім зацікавленим користувачам.

Проте існує таке поняття, як «пріоритетні групи користувачів». Саме на ці групи орієнтуються укладачі звітності під час формування звітної інформації та її оприлюднення. Враховуючи міжнародну практику і вітчизняний досвід, такими користувачами для фінансової звітності сільськогосподарських підприємств є власники (учасники, акціонери), інвестори та кредитори, тобто особи, які мають прямий фінансовий інтерес у діяльності суб'єкта господарювання.

Ці користувачі є пріоритетними через низку причин: по-перше, орієнтуються у фінансовій термінології і розуміють зміст представлених у звітах цифр (зведених даних бухгалтерського обліку); по-друге, детально вивчають фінансову інформацію і на її основі формують власні рішення, які впливають на діяльність сільськогосподарського підприємства; по-третє, мають доступ до фінансової звітності та використовують його.

Для того щоб з'ясувати міру задоволення інформаційних запитів пріоритетної групи користувачів фінансової звітності сільськогосподарських підприємств, визначити, яку цінність являє для них звітна інформація, було проведено опитування осіб, що є реальними і потенційними інвесторами, кредиторами та власниками вищеназваних підприємств. Процес збору матеріалів здійснювався шляхом заповнення респондентами анкети.

Учасникам опитування було запропоновано оцінити фінансову звітність сільськогосподарських підприємств, яку вони використовують для прийняття рішень (управлінських, інвестиційних, кредитних), із погляду її інформаційної прозорості, доступності та оперативності. Окремі опитані разом із заповненою анкетою надіслали також текстові коментарі. Анкета була розіслана 100 особам – представникам пріоритетної групи користувачів фінансової звітності електронною поштою. В опитуванні взяли участь 62 респонденти.

Респондентам було запропоновано вказати, чи користуються вони фінансовою звітністю у своїй роботі під час прийняття рішень. 100% стейкхолдерів відповіли, що завжди використовують звітну інформацію під час управління, інвестування чи кредитування сільськогосподарського підприємства. Проте фінансова звітність є не єдиним джерелом необхідних для прийняття даних рішень. Так, згідно з текстовими коментарями, отриманими як доповнення до анкети, більша частина інвесторів (понад 69%) використовує також аналітичні дослідження та інформацію про сільськогосподарське підприємство на інформаційних порталах.

Характеризуючи власну довіру до інформації, яка наводиться у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств, переважна більшість опи-

таних (54,8%) має нормальний рівень довіри, 35,5% респондентів описали свій рівень довіри як дуже високий. Абсолютно довіряють фінансовій звітності 3,2%, і 6,5% учасників анкетування не вважають її дуже надійною. Жоден з опитаних не обрав як власну відповідь варіант «зовсім не довіряю їй».

Таким чином, найбільше інформації, представленій у фінансовій звітності, довіряють власники, серед яких 6,9% опитаних висловили їй безумовну довіру і лише 3,4% вважають таку інформацію не дуже надійною. Оцінки інвесторів є більш стриманими, проте й вони також ілюструють достатньо високий рівень довіри. Зокрема, 73,9% опитаних користувачів цієї категорії обрали варіант відповіді «в» – нормальний, 21,7% – «б» – дуже високий. Ставлять під сумнів надійність звітності 4,3% інвесторів.

Найменший рівень довіри фінансовій звітності висловили кредитори. 60% їх представників охарактеризували власну довіру як нормальну. Респонденти цієї групи пояснюють свою позицію щодо достовірності даних, представлених у фінансових звітах, тим, що в їхній практиці мали місце ситуації, коли потенційні позичальники вдавалися до маніпуляції зі звітною інформацією для отримання кредитних коштів.

Окрім того, проведене анкетування дало змогу з'ясувати задоволеність респондентів загальною ефективністю від використання даних фінансової звітності під час прийняття рішення. Для цього була використана чотирибальна шкала оцінювання («високо», «вище середнього рівня», «середньо», «нижче середнього рівня»). 90,3% власників, інвесторів і кредиторів, які взяли участь в опитуванні, переконані, що використання даних фінансової звітності для прийняття рішення загалом є ефективним.

Наступними характеристиками фінансової звітності агропідприємств, які оцінювали учасники опитування, були розкриття додаткових показників «динамічність» та «доступність». Розкриття додаткових показників передбачає доповнення традиційних стандартизованих звітів нетиповими формами, в яких подається інформація, наприклад про щомісячні зміни в темпах росту прибутку, прогнози залишку коштів, відтік клієнтів тощо. Проведене опитування засвідчило, що 85,5% респондентів уважають інформацію, додатково розкриту у фінансовій звітності, дуже корисною, 14,5% схиляються до думки, що вона є швидше корисною, ніж навпаки.

Під динамічністю звітності розуміється її властивість, що полягає в періодичному (частіше ніж один раз у квартал) оновленні й оприлюдненні звітних відомостей про господарюючий суб'єкт. 45,2% учасників опитування зазначили, що динамічність фінансової звітності є дуже важливим фактором, 40,3% – швидше важливим чинником.

Переважна більшість власників (48,3%) та інвесторів (56,5%) уважає динамічність фінансової звітності дуже важливим фактором. Швидше важливим цей фактор є для 50% кредиторів, 39,1% інвесторів та 37,9% власників. Разом із тим 10% кредиторів і 3,5% власників дотримуються думки, що цей фактор не має ніякого значення, тоді як жодним з інвесторів названий варіант відповіді не обирався. Така точка зору кредиторів може пояснюватися їхньою практикою роботи з інформацією за попередні періоди для визначення тренду на основі оцінки динаміки показників ліквідності підприємства за короткостроковими зобов'язаннями, його платоспроможності та прибутковості ведення бізнесу.

Відповідаючи на запитання: «Якби сільськогосподарське підприємство розмістило свою фінансову звітність у відкритому доступі, яка ймовірність того, що воно стане потенційним суб'єктом Вашого інтересу?», 71,0% учасників опитування віддали перевагу варіанту «б) 60% – 99%». Частота обрання відповідей «а) 100%» і «г) 1 % – 39%» становить 1,6% і взаємно компенсує одна одну. Аналіз структури відповідей у розрізі користувачів звітності показав, що варіант «б» найбільше відповідає позиції інвесторів (87,0%) і кредиторів (90 %). Погляди власників розділилися майже рівномірно між двома варіантами «б» (51,7%) і «в» (44,8%), що пояснюється досить стриманим бажанням оприлюднювати інформацію про підприємство, яке перебуває під їхнім контролем. Тобто значна частина власників переконана, що публічному розкриттю підлягає обмежене коло звітних даних.

Загальну здатність сучасної фінансової звітності сільськогосподарських підприємств забезпечувати запити її користувачів дала змогу з'ясувати оцінка задоволеності інформаційних потреб опитаних респондентів. Аналіз узагальнених відомостей, отриманих після опрацювання заповнених анкет, засвідчив відсутність стовідсоткової задоволеності користувацьких запитів усіх учасників опитування.

Враховуючи текстові коментарі респондентів, додані до заповнених анкет, середній рівень задоволеності коливається в межах 45–70% (найбільшу відмітку поставили власники, найменшу – інвестори). Такі результати фактично підтверджують, що підготовка фінансової звітності вітчизняними сільськогосподарськими підприємствами значною мірою орієнтована не на інтереси пріоритетної групи користувачів, а інформація, яка формується у звітності, здебільшого залишається незатребуваною.

Для задоволення своїх потреб опитані стейкхолдери використовують додаткові дані. Так, окремі власники зазначили, що користуються звітами керівників, головних бухгалтерів (фінансових директорів), інших працівників системи управління, висновками (звітами) аудиторів. Інвестори також вивчають аналітичні матеріали, відгуки про сільськогосподарське підприємство на Інтернет-форумах, особисті зв'язки керівництва агрофірми за допомогою соціальних мереж тощо. Окремі з них удавалися до процедури Due Diligence. Що стосується кредиторів, то

вони для прийняття рішення опрацьовують низку додаткових розшифрувань показників Балансу і Звіту про фінансові результати.

Відповідаючи на останнє запитання анкети, стейкхолдери зазначили, що покращенню фінансової звітності сільськогосподарських підприємств сприяли б оперативніше розміщення (37,1% опитаних), додаткове розкриття інформації нефінансового характеру (32,3%) та підвищення доступності (30,6%). При цьому скорочення показників жоден із користувачів не розглядає як варіант удосконалення звітності. У текстових коментарях, що були додані до анкет, описано такі аспекти, які потребують удосконалення:

– більш відповідальний підхід до розкриття показників;

– супроводжувати окремі показники методикою їх розрахунку, надавати пояснення щодо їх динаміки;

– створити можливість порівнювати фактичний стан із запланованим рівнем (анонсовані і фактично реалізовані цілі), щоб підтвердити рух підприємства в прогнозованому напрямі, тощо.

Таким чином, опрацювання узагальненої інформації, отриманої із заповнених анкет, дало змогу виявити й оцінити якість фінансової звітності аграрних підприємств, визначити її здатність задовольняти потреби в інформації пріоритетних користувачів звітності та встановити основні причини відсутності чіткого бачення свого користувача.

Висновки. Зібрані в результаті опитування дані виявили невисоку спроможність сучасної звітності задовольнити потреби власників, інвесторів і кредиторів як пріоритетних груп стейкхолдерів. Зацікавленість кредиторів у здатності сільськогосподарського підприємства погасити свої борги, власників – в ефективності функціонування вкладеного ними в підприємство капіталу, інвесторів – у вартості підприємства як майнового комплексу і доцільності дій з його власністю вказує на неповність та односторонність чинної форми представлення звітних даних.

Окрім того, власникам та інвесторам важливо отримати фінансову звітність підприємства як найшвидше після закінчення звітного періоду. Термін «оприлюднення фінансової звітності» визначається тим, наскільки оперативно вона може бути складеною. Будь-які інвестор і кредитор відчувають себе більш упевнено під час прийняття рішення, якщо фінансова інформація є надійною (наприклад, перевіреною аудитором чи підтвердженою зовнішнім незалежним органом) та доступною.

Третім складником звітності, яка визнана важливою для всіх користувачів, є її інформативність. На відміну від вітчизняних підприємств зарубіжні компанії, виручка яких перевищує 1 млрд. дол. США, складають різні види звітності для різних груп користувачів, прагнучи тим самим задовольнити наявний попит на різнопланову, суттєву та нову звітну інформацію.

Вищеописане підтверджує чітку необхідність пошуку шляхів удосконалення формату представлення звітної інформації, зокрема за рахунок підвищення оперативності, інформативності та доступності як триєдиної основи її розвитку. Це дасть можливість фінансовій звітності забезпечувати інформаційні потреби низки користувачів на рівні з державними органами влади.

Список літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14.
2. Стейкхолдер // Discovered [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://discovered.com.ua/glossary/stejkxolder.
3. Гоголь Т.А. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності малих і великих підприємств / Т.А. Гоголь // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – Вип. 1(128). – С. 90–95.
4. Дземішкевич І.О. Відповідність фінансової звітності підприємств потребам користувачів звітності / І.О. Дземішкевич // Фінансовий простір. – 2015. – № 1. – С. 113–121.
5. Стефанішена І.М. Формування системи фінансової звітності підприємств / І.М. Стефанішена, Я.П. Іщенко // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2013. – Вип. 10(4). – С. 261–265.
6. Корягін М.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : [монографія] / М.В. Корягін, П.О. Куцик. – К. : Інтерсервіс, 2016. – 276 с.
7. Смирнова О.М. Теоретичні та методичні основи складання фінансової звітності в Україні : науково-аналітична доповідь / О.М. Смирнова, М.В. Стадник. – Ірпінь : НДІ фінансового права, 2014. – 60 с.
8. Рыбянцева М.С. Формирование информационной базы показателей финансовой отчетности с позиции пользователей учетных даннях / М.С. Рыбянцева // Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета. – 2011. – № 06(070). – С. 667–684.
9. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_009/page.
10. Концепция подготовки и представления финансовой отчетности (The Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ade-solutions.com/sites/default/files/framework_version03.pdf.
11. Statement of Financial Accounting Concepts № 1. Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises // FASB [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fasb.org/jsp/FASB/Document_C/DocumentPage?cid=1218220132541&acceptedDisclaimer=true.
12. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://magazine.faaf.org.ua/koncepciya-rozvitku-buhgalterskogo-obliku-v-agrarnomu-sektori-ekonomiki-ukraini-1287.html.